

Vårt Falun

REDO FÖR
SNÖ OCH
HALKA

På gång i
Falun kommun

Möt två
framgångs-
rika Falu-
företag

Boktips

TEMA: LÄSLUST

från profffsen

Evenemang
december och 2017

/I detta nummer

Foto: Leif Johansson/Scandinav

"Allt som behövs är ett bibliotekskort och en pinkod, det får du gratis"

Karin Hane, bibliotekschef

Tema: Läslust. Sid 10–13

Foto: Anders Norin

Spårsäkrat i Stångtjärn. Sid 8

Foto: Eva Bröbäck

Gasellföretagare i Falun. Sid 14

Foto: Magnus Ståhlberg

Min vardag: Erik Arnberg. Sid 16

Foto: Händelseriket, Falu kommun

Andrum i vardagen. Sid 18

Foto: Thomas Adolfsén/Scandinav

Redo för snö och halka. Sid 20

På den omvända kompetensmässan fick över 70 nyanlända Falubor mingla med arbetsgivare i kommunen. Här var det de arbetsökande som var utställare, medan arbetsgivarna var besökare.

Under företagårveckan diskuterade Stora Enso och Falu kommun skogsindustrins utmaningar. Här syns Falu kommuns näringslivschef Linda Norén tillsammans med Sara Jons från Ljungbergsfonden och Stora Enso samt Lars Johansson, Stora Enso skog.

Kompetensförsörjning

KÄRNAN I ÅRETS FÖRETAGARVECKA

Den 7–11 november ordnades **Faluns företagårvecka** som i år hade temat kompetensförsörjning. Många av de 18 olika aktiviteterna var välbesökta, framförallt den omvända kompetensmässan, seminariet om digitalisering och den avslutande företagårfrukosten i Dalasalen.

TEXT OCH FOTO: Peter Dahlkvist

■ **NÄRINGSLIV/** – Jag tycker företagårveckan har varit jättebra, den har varit intensiv och gett många olika uppslag på vad företagen kan göra här i Dalarna. Jag har aldrig varit med om att man kör en hel vecka förut så det tycker jag är ett bra initiativ, säger Lars-Åke Linder som har företaget Väx i Norr AB och nyligen flyttat ner till Falun från Umeå.

Syftet med företagårveckan är att visa att näringslivsfrågor är viktiga och att skapa ett ännu bättre företagsklimat i Falu kommun.

Företagårveckan arrangeras av Falu kommun tillsammans med en mängd olika aktörer.

– Uppslutningen har varit stor, vilket visar att företagarna verkligen har lagt tid på att vara med. Är företagarna nöjda är vi nöjda, säger Linda Norén som är näringslivschef i Falu kommun.

– Parallellt med programmet för våra företagare gör vi också flertalet företagsbesök.

Lars-Åke Linder, som nyligen flyttat från Umeå till Falun, var mycket nöjd med företagårveckan. Lars-Åke har företaget Väx i Norr AB som bland annat jobbar med att hjälpa andra företag, kommuner och organisationer att se över sina personalbehov.

I dessa har både politiker och tjänstemän deltagit. Det har varit uppskattade och värdefulla besök som givit oss bra inspel och insyn hur det är att vara företagare i Falun, utmaningar och glädjemenen, berättar Linda Norén.

Arbetsökare var utställare under kompetensmässan

En populär aktivitet under företagårveckan var den omvända kompetensmässan där ett 70-tal nyanlända Falubor med gedigen yrkeserfarenhet var utställare, medan arbetsgivarna var besökare. Här gick det bland annat att hitta byggnadsarbetare, maskiningenjörer, HR-chefer och ekonomer.

– Vi vill med den här mässan i första hand skapa mötesplatser mellan de nyanlända och

Linda Norén, vad tar ni med er från årets vecka?

– Att det finns så stor kunskap och erfarenhet hos alla våra samarbetsparter. Denna information behöver spridas brett, så företagare vet hur de bäst kan nyttja all kompetens. Vi hoppas såklart kunna göra ännu fler aktiviteter tillsammans med alla duktiga samarbetsparter året runt. Företagårveckan är ett sätt att samarbeta. Vi tar också med oss önskemål om nya mötesplatser för företagare i kommunen, som till exempel företagårfrukostar i Vika, avslutar Linda Norén.

arbetsgivarna, säger Mats Berglund, integrationschef i Falu kommun.

Ett flertal kontakter mellan arbetsökande och arbetsgivare upprättades på mässan och det gick att direkt skriva kontrakt om praktikplatser och jobb.

Johan Storm är sektionschef på Arbetsförmedlingen. Han berättar att det nu är stor konkurrens om kompetent arbetskraft:

– De nyanlända kanske inte kan språket som en infödd svensk och de har kanske ett konstigt efternamn, men det är inte där i kompetensen sitter. Nu gäller "först till kvarn" för den som söker kvalificerad arbetskraft.

Seminarium och företagårfrukostar

Seminariet om digitalisering på Dalarnas museum besöktes av ett hundratal företagare och på den avslutande frukosten i Dalasalen på regementsområdet var besökaraantalet uppåt 150 personer. Här fick företagarna bland annat diskutera sina kompetensbehov i grupp med andra företagare och Caroline Haeffner från Falu kommun berättade om hur kommunen kan hjälpa till med matchning och stöd i kompetensfrågor.

Helena Mas från Ett Fyrfaldigt Leve var en av deltagarna:

– I vår grupp pratade vi om att det kanske kommer in en kompetens eller idéer som kan ändra riktning på företaget och att det öppnas helt nya saker som vi inte har sett tidigare. ■

Här kan du se alla **aktuella planer** och **byggprojekt** i Falu kommun. Mer information hittar du på falun.se. Har du frågor, hör av dig till kontaktcenter, tfn 023-830 00.

Mycket på gång i Falu kommun

/PLANER

- 1 **Ingarvet.** Planläggning för utökning av Ingarvets industriområde.
- 2 **Svärdsjögatan.** Planläggning för bostäder
- 3 **Tullkammargatan.** planändring.
- 4 **Tallbacksvägen.** Planläggning för bostäder.
- 7 **Gamla vattenverket.** Planläggning för bostäder
- 8 **Högboområdet.** Planläggning för nya bostäder på Högbo.
- 9 **Främby Udde resort.** Planändring för bl.a. hotell.
- 10 **Kårarvets koloniområde.** Planläggning av området.
- 11 **Östra Humlebacken.** Planläggning för bostäder.
- 12 **Norra Järnvägsgatan.** Planläggning för bostäder.
- 13 **Västra Hosjö.** Planläggning för trafikplats och cykelväg.
- 15 **Bergalid.** Ändring av plan för nytt bostadshus.
- 16 **Kv Gamla Bergsskolan.** Utveckling av kvarteret med bl.a. bostäder
- 18 **Kv Posten.** Planläggning för bostäder.
- 21 **Nordvästra delen av Myran.** Planläggning för verksamheter och bostäder.
- 22 **Borgärdet Kvarnen.** Planändring.
- 24 **Britsarvsskolan Tegelbruksskolan.** Planläggning för vårdboende m.m.
- 32 **Storgårdsvägen Bjursås.** Planläggning för bostäder.

- 33 **Västra Tallen.** Planläggning för verksamhetsmark.
- 37 **Kv Rödbro.** Planändring för bostäder.
- 42 **Stabergsviken.** Planläggning för småhusområde.
- 54 **Stora Källviken.** Planläggning för småhusområdet.
- 55 **F.d. Sankt Örjans kapell.** Planändring för verksamheter.
- 56 **Sundborns centrum.** Planändring bostäder, skolan och lokaler.
- 57 **Årummet.** Projektering pågår. Upphandling av entreprenör i december.
- 61 **Strandvägen.** Planläggning för bostäder.
- 62 **Källviksberget.** Planläggning för småhusområde.
- 63 **NV Lugnet.** Planläggning för verksamheter.

/BYGGPROJEKT

- 5 **Lasarettet.** Byggnation av helikopterplatta.
- 6 **Främby.** Vildvattenpark.
- 14 **Kv Västra Falun 11–13.** Nybyggnad av flerbostadshus, 25 lgh.
- 19 **Gamla Grycksbovägen.** Nybyggnad av 11 enbostadshus.
- 20 **Västra Tallen.** Nybyggnad av räddningsstation.
- 29 **Hälsinggården.** BoKlok bygger 36 bostadsrätter i etapp 1.
- 34 **Lilla Källviken.** Utbyggnad av gator och försäljning av småhustomter samt nybyggnad av parhus.
- 35 **Kv Västra Falun 4.** Nybyggnad av flerbostadshus, 21 lgh.

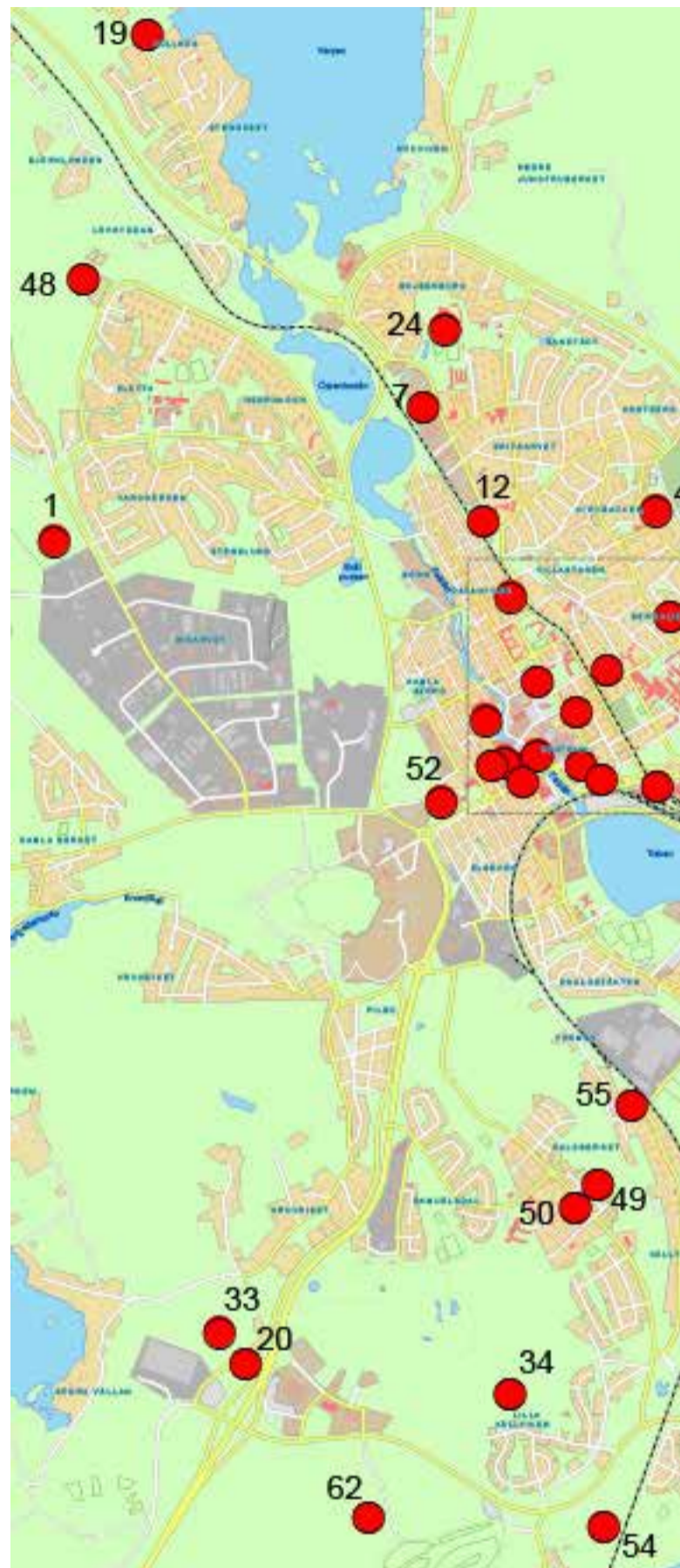
- 36 **Hosjöstrand 2–4.** Ombyggnation och renovering av flerbostadshus.
- 39 **Fd Hälsinggårdsskolan.** Nybyggnad av flerbostadshus, Bovieran, 48 lgh.
- 40 **Kopparvägen.** Nybyggnad av gruppbostad.
- 45 **Valhalla.** Ombyggnad av f.d. skola till kontor.
- 47 **Högbo.** Ombyggnad av fastighet till flerbostadshus.
- 48 **Herrhagen.** Utbyggnad av gator och tomtförsäljning pågår.
- 49 **Galgeberget.** Byggnation av flerbostadshus, Kopparstaden.
- 50 **Galgeberget.** Byggnation av flerbostadshus, Guldstigen Fastigheter AB.
- 53 **Myntgatan.** Byggnation av nöjesanläggning i kv Västra Falun.
- 59 **Trotzgatan 48.** Nybyggnad av radhus och flerbostadshus.
- 60 **Bjursås.** Nybyggnad av skola.

/ÖVRIGT

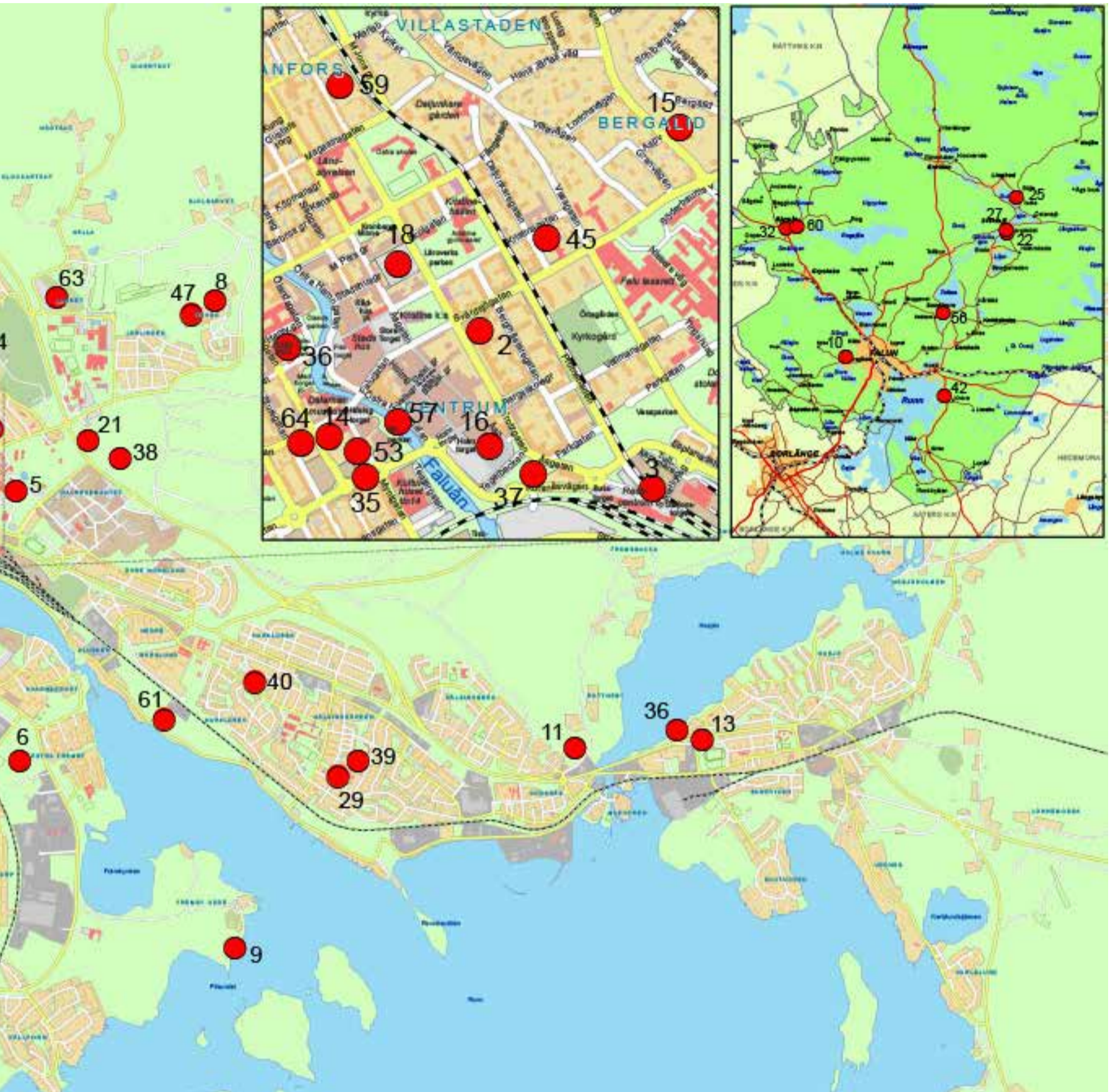
- 25 **Isalanäset.** Blivande naturreservat.
- 27 **Borgärdet.** Utveckling av Borgärdets centrum.
- 38 **Myran.** Våtmarksprojekt.
- 52 **Hyttgårdsparken.** Utökning av skateparken, utbyggnad påbörjas 2016.
- 64 **Stigaregatan/Falugatan.** Projektering för cykelväg.

PÅ GÅNG ÄR ÄVEN:

Fördjudade översiktsplaner, Falu tätort och Varpan samt delar av landsbygden.

Arbetet med framtidens Falun engagerar. Här en bild från ett av politikernas arbetsmöten.

Mer än 4 000 nya bostäder till 2035

Var ska våra framtida bostadsområden, grönområden, skolor och äldreboenden ligga? Hur ska de utformas så att de blir hållbara och gynnar integration? Hur ser handeln och våra arbetsplatser ut om 20 år? Det här är några av de frågor som ska beskrivas i den fördjupade översiktsplanen för Falu tätort.

TEXT OCH FOTO: Katarina Strömberg Freij

■ **BOSTAD**/ Falu kommun och Borlänge kommun samarbetar och det är en pressad tidplan. Förslaget ska ligga färdigt att antas av

kommunfullmäktige före mandatperiodens utgång, det vill säga senast under våren 2018.

– Siktet är nu inställt på att

kunna gå ut med samråd i februari månad. Då kommer alla intresserade att ha chansen att ta del av och tycka till om planen under två månaders tid, säger arkitekten Per Grundström, som är Falu kommuns projektledare.

I somras flaggade ni för att förslaget skulle vara färdigt redan i november; vad har hänt?

– Vi har helt enkelt blivit lite försenade med arbetet vilket beror på att det är ett omfattande

material och komplexa frågor som ska hanteras. Arbetet pågår nu för fullt med att slutföra flera pågående delutredningar kring trafiknät, parkering, ekosystemtjänster och kulturmiljöfrågor.

Ett framtida Falun (år 2035) beräknas ha växt så att minst sju nya skolor och förskolor samt fem nya äldreboenden och mer än 4 000 nya bostäder behöver byggas.

Kommunstyrelsens utvecklingsutskott har engagerat sig i arbetet

med den fördjupade översiktsplanen och har hållit flera särskilda arbetsmöten då man tittat närmare på de centrala frågorna i planen. Under året har också två workshops genomförts med sammanlagt ett sextiotial tjänstemän från de två kommunerna. Både politiker och tjänstemän har jobbat utifrån en metod som används på många håll i världen för att skapa hållbara samhällen. ■

Så styrs Falun

DAN NYGREN, kommundirektör – kommunens högste tjänsteman och chef över kommunens förvaltningschefer. Han har ett övergripande ansvar att samordna kommunens förvaltningar och bolag.

KARL-ERIK PETERSSON (S), ordf.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Valberedningen

Kommunstyrelsen

SUSANNE NORBERG (S), ordf.
Även ordf. i ledningsutskottet, verksamhetsutskottet och förhandlingsutskottet.

JONNY GAHNSHAG (S), 1:e vice ordf.
Även ordf. i miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

MIKAEL ROSÉN (M),
oppositionsråd

CHRISTINA KNUTSSON (S), ordf.

ANNA HÄGGLUND (C), ordf.

JESSICA WIDE (S), ordf.

BRUNO KAUFMANN (MP), ordf.

Socialnämnden

Omvårdnadsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden

Val- och demokratinämnden

Gemensam nämnd för alkohol, tobak, livsmedel och receptfria läkemedel

Socialförvaltningen

Omvårdnadsförvaltningen

Barn- och utbildningsförvaltningen

Ledningsförvaltningen

KJELL NYSTRÖM,
ekonomichef*

YLVA RENSTRÖM,
förvaltningschef*

PIA JOELSSON,
förvaltningschef*

JONATAN BLOCK,
förvaltningschef*

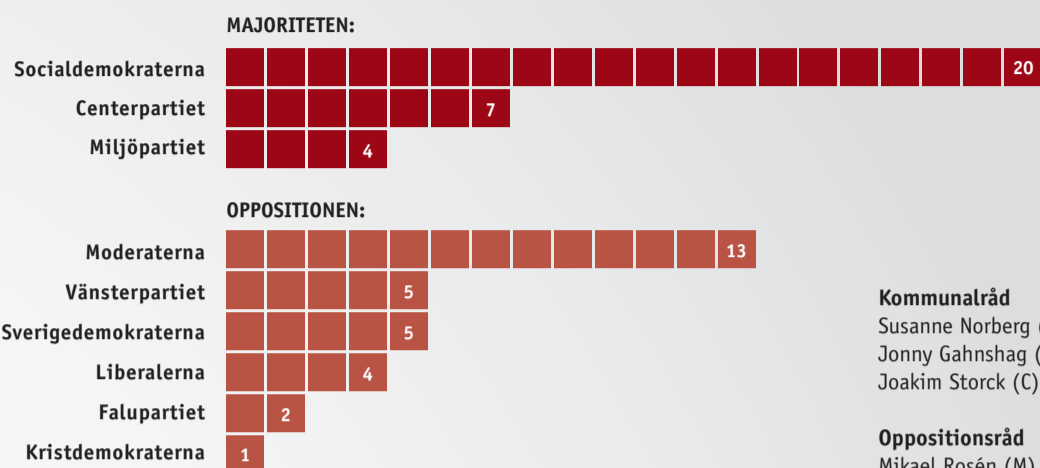

INGER KLANGEBO,
förvaltningschef*

* Ingår i kommundirektörens ledningsgrupp.

MANDATFÖRDELNING EFTER VALET 2014

Sedan valet 2014 styrs Falu kommun av en majoritet bestående av Socialdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet. Mandaten i kommunfullmäktige fördelas proportionellt efter antalet röster som varje parti får i kommunvalet. Det finns 61 ledamöter i Faluns kommunfullmäktige.

Kommunråd
Susanne Norberg (S)
Jonny Gahnshag (S)
Joakim Storck (C)

Oppositionsråd
Mikael Rosén (M)

Kommunrevisionen

LEIF BERGH (M), ordf.

JOAKIM STORCK (C), ordf.
Även kommunalråd

LARS-GÖRAN JOHANSSON (S), ordf.
Även överförmyndare

Ledningsutskottet

Verksamhetsutskottet

Förhandlingsutskottet

Utvecklingsutskottet

Serviceutskottet

Överförmyndare

Kultur- och fritidsnämnden

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor

JONAS LENNERTHSON (S), ordf.

JONNY GAHNSHAG (S), ordf.

DAN WESTERBERG (C), ordf.

Arbetsmarknads- och integrations- och kompetensförvaltningen

Serviceförvaltningen

Kultur- och fritidsförvaltningen

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

MARIA JONSSON,
förvaltningschef*

LARS RINGSBY,
förvaltningschef*

PELLE AHLUND,
förvaltningschef*

MARGARETHA ÅSLUND,
förvaltningschef*

NIKLAS LIND,
kommunikationschef*

Lars-Erik Måg har ett långt förflutet i Falu IK, som även många av de andra i arbetsgänget har. Krattan har bara varit ett av arbetsredskapen.

Ideella insatser för

För fjärde året på raken har stora ideella insatser gjorts för att förbättra underlaget på dagspären i Stångtjärn.

– Målsättningen är att det ska gå att få till ett åkbart spår med en decimeter snö som grund. Bara i år ligger arbetsinsatsen på 900 timmar, säger eldsjelen **Bert Andersson**, som är huvudansvarig för arbetet.

TEXT OCH FOTO: Anders Norin

■ **MOTION/** – Gänget har arbetat i det tysta i flera år nu, men är värd all uppmärksamhet de kan få. Med sin insats har de sett till att vi kan säkerställa bra skidåkning, med mindre snötillgång, i Stångtjärnsterrängen, säger Jonas Boström, anläggningsansvarig på Falu kommun.

Det var hösten 2013 som ett antal äldre medlemmar i Falu IK startade arbetet med att förbättra underlaget på de så kallade dagspären (6 km + 8 km) i Stångtjärn.

Under det första året lade man ner 400

arbetstimmar, 2014 blev det 1 000 timmar, ifjol 800 timmar och i år kommer arbetsinsatsen att hamna på cirka 900 timmar.

– I år har vi varit ett gäng på 31 personer som jobbat helt ideellt med det här. Vi är både unga och gamla, den äldste är 84 år, som lagt ett par höstveckor på att arbeta i skogen. Vi har haft väldigt roligt tillsammans, säger Bert Andersson.

Redan från början har målsättningen varit att skapa ett bra underlag, som gör det möjligt att få till ett åkbart spår med en decimeter snö som grund.

Under de fyra åren är det en hel del markarbeten som gjorts.

På sina ställen har spären breddats, på andra ställen har branta kurvor doserats för att göra åkningen lättare för den vanlige motionären.

Vidare har stora stenar tagits bort, myrmark dränerats, markduk lagts ut, broar byggts, sly röjts och stora mängder med massor körts ut på spårbädden.

– Bara i år har vi nog lagt ut 550 ton massor bestående av morän, barkflis, väggrus, stenmjöl, makadam och andra överskotts-

Att få bort stora stenar har varit ett styvt jobb att genomföra. Gammal hederlig hävstångsteknik har använts.

Eldsjälen Bert Andersson har tillsammans med sina kamrater tillbringat många timmar ute i Stångtjärnsterrängen för att förbättra underlaget för skidspåren.

bättre spår

massor, säger Bert Andersson och fortsätter:

– Vi har också arbetat med målet att få till en bättre ideallinje för själva skidåkning. Något som också har krävt sina justeringar. Jag måste också säga att markägaren Pär Nilsson ställt upp på ett bra sätt liksom skogsägaren Bergvik.

■ Har det varit lätt att få folk att ställa upp och jobba under de här åren?

– Det tycker jag. Några i gruppen dyker upp då och då, andra är här mest hela tiden. Men vi har jättekul tillsammans när vi arbetar. Den här hösten har vi dessutom haft vädret på vår sida.

I år har huvudfokus legat på att göra olika förbättringar längs 8 km-spåret.

När vi besökte gänget arbetade man på sträckan Åltjärn-Vassmyran.

– Den här veckan har det handlat om en hel del dräneringsarbeten, då det finns tre myrar på den aktuella sträckan. Myrarna ställer alltid till problem vid snöläggningen, men nu ser det ut som vi har hittat en hållbar lösning, säger Bert Andersson.

"Bara i år har vi nog lagt ut 550 ton massor bestående av morän, barkflis, väggrus, stensmjöl, makadam och andra överskottsmassor"

Bert Andersson

Blir ni färdiga med allt det ni vill göra i år?

– Nej, nej. Som det ser nu krävs det nog en tvåveckors insats även nästa år också. Det finns mer att göra, men också saker som vi vill göra om. Mest beroende på att vi har lärt oss en hel del nya saker under de här fyra åren.

Jonas Boström är anläggningsansvarig på Falu kommun och har under de här fyra åren på nära håll kunnat följa det ideella arbetet som lagts ner i Stångtjärnsterrängen.

– Jag är djupt imponerad och det är en enorm logistik som ligger bakom det här arbetet. Att få till bra spår i Stångtjärn är oerhört viktigt, då alla skidmotionärer i Falun inte orkar med backiga och jobbiga Lugnet. I Stångtjärn kan vi erbjuda en annan typ av skidåkning, säger Jonas Boström.

Satsningen från kommunens sida har inte heller varit stor ekonomiskt sett.

– Nej, den möjligheten har vi inte haft. Men vi har kunnat ställa upp med några gruslass och lånat ut verktyg och maskiner. Utan den här gruppens ideella insats hade vi inte kommit långt. De är värda all uppmärksamhet, och på något sätt ska vi se till att tacka dem för deras insats, säger Jonas Boström. ■

Foto: Trons

Landsbygdsprogram på gång – förslag i vår

I arbetet med att ta fram ett utvecklingsprogram för landsbygden har Falu kommun bjudit in till sju dialogmöten under hösten.

– Vi vill tacka alla som lämnat värdefulla tankar och idéer, säger Hanne Stenback, landsbygdsutvecklare och projektledare.

■ **LANDSBYGD/** Till höstens sju dialogmöten kom totalt 243 personer. Ett deltagarantal som både Hanne Stenback och Mats Dahlström (C), ordförande i landsbygdsrådet, är mycket nöjda med.

– Vi är glada att så många kom och framförallt är vi imponerade över det stora engagemanget. Det har blivit många bra diskussioner, säger Mats Dahlström.

Beslut hösten 2017

Nu ska materialet som samlats in sammanställas och bearbetas.

– Bearbetningen gör vi under vintern i dialog med kommunens förvaltningar och intresseföreningarna. Parallellt med det jobbar vi också för att få in fler ungdomar i arbetet, berättar Hanne.

Målet är att ha ett förslag klart i vår. Det ska sedan gå ut på remiss och efter justeringar mynna ut i ett slutförslag som fullmäktige fattar beslut om hösten 2017.

– Vi hoppas på ett fortsatt stort engagemang. I det här arbetet är vi helt beroende av de som bor i alla byar och samhällen runt om i vår stora kommun. Där har vi de verkliga experterna, säger Hanne.

/Vill du lämna synpunkter?

Om du har tankar, idéer, frågor och kommentarer som gäller landsbygden, mejla till landsbygdsprogrammet@falu.se. Vi tar emot synpunkter löpande fram tills dess att ett förslag skickas ut på remiss – då är du istället välkommen att kommentera remissförslaget.

Biblioteket

MER ÄN DU TROR

Varje kommun ska ha ett bibliotek ”till främjande av intresse för läsning och litteratur, information, upplysning och utbildning samt kulturell verksamhet i övrigt”. Så står det i bibliotekslagen.
– Vi erbjuder två sorters bibliotek: dels det fysiska, dels det på nätet, säger **Karin Hane**, Falu kommuns bibliotekschef.

TEXT: Kerstin Lundin. FOTO: Leif Johansson/Scandinav

■ **TEMA: LÄSLUST**/ I ett av de fysiska biblioteken, det stora stadsbiblioteket med ingång från Fisktorget, finns böcker i långa rader – facklitteratur, skönlitteratur och böcker på främmande språk, men även filmer, ljudböcker, musik, dagstidningar, facktidsskrifter, månads- och veckotidningar, arkiv och samlingar. Dessutom ett särskilt rum för släktforskning, ett café, Galleri Hörnan, Falu demokraticentrum och olika utställningar.

– Vi har även flera databaser, det kanske inte så många vet. Ta till exempel Library Press Display, en tidnings- och tidskriftsdatabas. Här kan du läsa tidningar i fulltext från hela världen och på många olika språk, berättar Karin Hane.

Det finns 180 svenska tidningar inklusive Svenska Dagbladet, Aftonbladet, Expressen, Dalarnas Tidningar och Dala-Demokraten. Samt 5 000 tidningar från övriga världen.

– Du kan även använda Library Press-Display hemifrån om du loggar in med ditt bibliotekskort och med kortet kan du också ladda hem e-böcker – både att läsa från skärmen och att lyssna på.

Proffs på sökningar

Stadsbiblioteket stod klart 1968, sedan dess har mycket hänt. Framför allt har digital teknik

Sagolek på stadsbiblioteket är en populär aktivitet. Här är det Cecilia Saxe från Kulturskolan som tar med barnen på äventyr i sagans och fantasins land.

mer eller mindre revolutionerat bibliotekarernas arbete.

– Förr var det väldigt mycket manuell hantering. Det gällde att hålla rätt på alla kort och kartoteket där man sökte titlar upptog en jätteyta, minns Karin.

Nuförtiden kan besökarna både låna och lämna tillbaka böckerna själva. Det innebär att personalen får mer tid att främja läsningen och serva besökarna med exempelvis sökningar.

– Visst kan man googla fram faktauppgifter på egen hand, men som bibliotekarier har vi tillgång till en rad databaser. Det gör att vi kan både förfina och fördjupa sökningarna, säger Karin.

– Läsningen är oerhört viktig, inte minst i dagens samhälle när du måste sälla bland stora mängder information. Och vi vill såklart också inspirera barn och unga att bli läsande människor och att läsa för nöjes skull. De som läser mycket som unga fortsätter ofta med det hela livet, säger Karin.

Fler debatter

Kommunens bibliotek finns i centrala Falun, Bjursås, Näs, Svärdsjö och Vika. Dessutom finns en bokbuss.

– Vi har bra distribution. Bor du till

Böcker öppnar nya världar och väcker nya tankar – för alla åldrar.

/Boken kommer!

Har du en funktionsnedsättning och har svårt att ta dig till biblioteket?

Kontakta biblioteket och berätta vad du vill läsa, så får du böckerna hemskickade kostnadsfritt.

exempel i Vika och beställer en bok som finns i Svärdsjö har du den ofta inom några dagar, säger Karin och tipsar samtidigt om möjligheten att söka titlar och reservera böcker via nätet.

– Allt som behövs är ett bibliotekskort och en pinkod, det får du gratis.

Bokbussen har en särskild turlista och åker bland annat ut till förskolor – de ungas läsning är ett prioriterat område i Falu kommuns kultur- och ungdomspolitiska program. Med början 2017 kommer bokbussen också att besöka de orter där bibliotekslokalerna stängs.

Stadsbiblioteket har öppet alla dagar i veckan, utom april–oktober då det är söndagsstängt. På kvällstid hålls ofta föreläsningar,

"Läsningen är oerhört viktig, inte minst i dagens samhälle när du måste sälla bland stora mängder information"

Karin Hane,
bibliotekschef

författarmöten eller konserter i biblioteket.

– Biblioteket är en neutral bas och har en viktig roll i demokratiprocessen. Personligen skulle jag gärna se att vi hade fler debatter här, säger Karin.

Servicepunkter på tre platser

Biblioteken i Bjursås, Svärdsjö och Vika är så kallade servicepunkter.

Här kan du utträta många digitala ärenden, till exempel betala räkningar via internetbanken, skriva ut blanketter och boka resor. Personalen hjälper dig att hantera datorn och kan också ge råd om vart du ska vända dig med olika frågor till kommunen och andra myndigheter.

Också på de orter där biblioteken nyligen stängt (se artikel här intill) kan det så småningom komma att finnas en form av servicepunkter.

– Vi vill utveckla vår närvaro i kommundelarna och en dialog är igång. Vi får se vart den landar, säger Mats Dahlström (C), ordförande i landsbygdsrådet.

Läs mer
falun.se/bibliotek

BOKBUSS ERSÄTTER BIBLIOTEK

Fortsätt läsa, fortsätt låna

Sedan 1 december är biblioteken i Enviken, Grycksbo, Sundborn och Sägmyra stängda. Istället kommer bokbussen på besök en gång i veckan.

■ **TEMA: LÄSLUST/** Beslutet att stänga de fyra kommunalsbiblioteken fattades av kultur- och fritidsnämnden tidigare i år.

– Vi har krav på oss att använda skattebetalarnas pengar på ett mer effektivt sätt. Med bokbussen i kombination med det digitala biblioteket kommer vi också fortsättningsvis att kunna erbjuda en bra biblioteksservice på dessa fyra orter, säger Jonas Lennerthson (S), nämndordförande.

I bokbussen kan du låna, beställa och hämta böcker. Du kan självklart också beställa böcker på webben och sedan hämta ut dem i bokbussen. Här finns en bibliotekarie som hjälper dig.

De ordinarie bokbussturerna startar först i mars på grund av att ett nytt lånesystem är på väg att införas, men innan dess kommer bokbussen på besök.

Välkommen att kika in!

Ta en titt inne i den nya, fina bokbussen. Vi hjälper dig att komma igång med lånekort, det digitala biblioteket, tipsar om läsning, svarar på frågor och bjuder på julmust och pepparkakor. Du kan även tävla och vinna fina bokpriser. Välkommen!

- **Enviken**, Tempo:
måndag 12 december kl 16–18
- **Sundborn**, Coop:
torsdag 15 december kl 16–18
- **Grycksbo**, Coop:
måndag 19 december kl 16–18
- **Sägmyra**, Yllefabriken:
tisdag 20 december kl 16–18

BARN OCH UNGA/

■ Grönlingen av Levi Pinfold

En dag hittar bonden Åkerström något märkligt på sina ägor. Ett frö växer upp ur jorden, till synes hälften människa, hälften växt. Bonden förbarmar sig över varelsen som kallas för grönlingen. Magiska saker börja hända i grönlingens närhet när allt som varit visset blommar upp. Men är människorna redo att på riktigt släppa in naturen i sina liv? En fantastisk bilderbok med mästerliga illustrationer och en drömsk ton som andas folksaga.

■ Vi och dom andra av Lasse Anrell och Anna-Karin Garhamn

Siv och Jim är två tuffa mesar, blåmesar. De hänger gärna på kameliabalkongen med sina kompisar och äter chips. Plötsligt slår vädret om. Det åskar och haglar förskräckligt. Och då vill lilafågeln också söka skydd på balkongen. Siv tycker att det finns plats för dem alla. Men Jim säger bestämt nej! Han tycker lilafågeln kan stanna på andra sidan trädgården och ta skydd där under rabarberbladen. En bilderbok om flyktingkrisen på ett sätt som barn kan förstå.

■ De fem skavankerna av Beatrice Alemagna

De var fem. Fem riktiga skavanker. De gjorde aldrig nånting klart och inte hade dom lust att göra så värst mycket heller. En dag kom en mycket märklig filur, från ingenstans. En underbar bilderbok som med värme och humor beskriver att det går bra att inte alltid vara eller göra rätt.

■ När Vargen är hungrig av Christine Naumann-Villemain

Vargen Edmund Grandnos är hungrig och sugen på kanin. Men det ska vara en fin kanin från staden. Av skylten på ett hus ser han att det bor en dvärgkanin på femte våningen. Han tar hissen upp och förbereder sig genom att ta fram sin kniv. Men flera saker kommer

Tips från proffsen

MASSOR MED LÄSNING TILL MÖRKA VINTERKVÄLLAR

Letar du julklappsböcker att ge bort eller bra läsning till dig själv? Se vilka böcker som bibliotekarierna rekommenderar. Alla dessa titlar, och många fler, finns att låna.

emellan innan han träffar kaninen som hälsar honom välkommen till grannarnas fest på takterrassen. Det slutar med att Edmund blir vegetarian och ordförande i Goda grannars förening.

■ Pudlar och pomes av Pija Lindenbaum

De tre hundarna Ullis, Ludde och Katta bor på ett bra ställe. De har en pool och potatis så det räcker. Men en dag ligger en stor sten i poolen och trädgårdslandet har torkat så att potatisskörden slår fel. Med sin sista potatis i en glasburk tvingas de ge sig av i en liten båt på öppet hav för att hitta en ny plats. När de till slut siktar land möts de av tre pudlar på stranden. Kan det här bli deras nya ställe? Får de smaka på lite pomes?

FACKLITTERATUR/

■ **Svenskarna och deras fäder – de senaste 11 000 åren** av K. Bojs & P. Sjölund
Sjölund har tidigare skrivit

"Släktforska med DNA" och Bojs fick augustipriset för bästa faktabok 2015 för "Min europeiska familj". I år kommer detta svenska "dream-team" inom DNA och släktforskning ut med denna bok. Karin Bojs har med hjälp av DNA-resultat bl a kommit fram till att de flesta nu levande svenska män härstammar från ett fåtal mäktiga män som kom hit i samband med bronsåldern.

Vågar vi gissa på att årets julklapp framöver kan vara ett tops-kit för att börja med sin egen familjs DNA-släktforskning?

■ 1947 av Elisabeth Åsbrink

År 1947 är allt i rörelse. FN:s mänskliga rättigheter ska formuleras, Christian Dior presenterar The New Look, Simone de Beauvoir börjar skriva Det andra könet. Allt kan fortfarande bli annorlunda.

Av ett antal till synes disparata händelser har Elisabeth Åsbrink skrivit fram berättelsen om en värld som på gott och ont börjar ta form, där

idéer om demokrati och medbestämmande föds och dör, där en gammal ordning faller och en ny tar vid.

ROMANER/

■ En dramatikers dagbok 2013–2015 av Lars Norén

Detta är tredje delen i utgivningen av Lars Noréns dagböcker. Det är en tät textmassa på drygt tusen sidor att bara sjunka in i. Som en slags meditation. Vardagliga händelser samsas med filosofiska funderingar kring liv och skrivande. Läsvärd och oupphörligt fascinerande.

■ Jag kommer ihåg av Peter Englund

Historikern och akademiledamoten Peter Englund har skrivit en personlig minnesbok där han försöker skildra det stora genom det lilla. Boken består av 658 korta stycken som alla inleds med "Jag kommer ihåg...". Till exempel: "Jag kommer ihåg när vuxna män började bära polotröjor."

■ Höstlöv & djupa vatten av Hans-Krister Rönblom

Den här kriminalromanen från 1955 röstades en gång fram som en av alla tiders bästa deckare. Huvudperson och detektiv är läroverksadjunkten Paul Kennet. Han söker en mördare bland medlemmarna i nykterhetsföreningen Höstlöv. Varför mördades elavläsaren Gerhard Bäck? Kanske finns motivet i händelser som skedde under beredskapsåren.

Denna plus en bok till av Rönblom har i år givits ut på nytt.

■ De oroliga av Linn Ullmann

Linn Ullmann och hennes far Ingmar Bergman hade ett gemensamt projekt. De skulle skriva en bok tillsammans, baserad på bandinspelningar av samtal mellan dem. Men efter det sjätte samtalet blev Bergman så dålig att projektet fick avslutas. En tid efter Bergmans död hittar Ullmann bandinspelningarna och slutför

boken. Det blir en berättelse om familj, glömska och sorgearbete, och om de många historier som utgör ett liv.

Mycket välskriven och läsvärd. Vacker och sorglig på samma gång.

■ I farans riktning av Viveca Sten (snabbläst version)

Har du också ont om tid? Eller så känner du någon i karriären som inte hinner läsa en vanlig bok? Då kan detta vara den perfekta julklappsboken – sjunk ned i fåtöljen en stund med chokladasken i knäet och glöm världen runt dig. Vem har mördat den kvinnliga journalisten i Sandhamn under själva julhelgen?

I denna snabblästa variant – som nog ger de flesta en viss känsla av obehag och mycket spänning – speglas vår samtid med rasism på ett trovärdigt sätt. Boken kan också passa vännen med dyslexi eller din nyanlända vän.

■ Estrid av Johanna Hildebrandt

I Estrid, den 4:e delen i Sagan om Valhalla fortsätter kärlekshistorien mellan vikingatidens mest mytomspunna drottning och kung: Sigrid Storråda och Svend Tveskägg. Under 900-talets vikingatid föds Norden ur legendariska kungars strider, och Valhalls gudar står ännu starka mot de kristna. Estrid är en saga för vuxna som grundar sig på historiska händelser och trots avhuggna huvuden och blod som forsar är det svårt att inte ryckas med i denna lika osannolika som sannolika berättelse.

■ Abions dotter av Ilka Tampke

För folket i Caer Cad avgör hudtotem allas tillhörighet. Ailia är föräldralös och har inget hudtotem. Men ödet och Mödrarna vill mer med henne. För att rädda sitt folk från romarna måste Ailia söka i sitt förflutna och ifrågasätta de tabun som byggt samhället.

En magisk och spännande om makt och livet som kvinna i ett trolskt och grymt forntida England. ■

I Faluns förskolor talas cirka femtio olika språk. För att alla barn ska få samma chans att förstå, och kunna göra sig förstådda, finns tre språkutvecklare. Deras uppdrag är att stötta personalen som möter barnen varje dag.

– Språkutvecklingen pågår hela tiden. I allt som vi gör, förklarar **Anna Björklund**.

TEXT OCH FOTO: Ewa Brobäck

Sagan hjälper barnet att bygga sitt språk

■ **TEMA: LÄSLUST/** När Anna Björklund säger att hon har "världens roligaste jobb" är det inte svårt att tro att hon verkligen menar det hon säger. Hennes och de två andra språkutvecklarnas uppdrag handlar om att lyfta förskolepersonalens kunskap kring barn som har annat modersmål än svenska. Men att vara ute i barngrupperna är också en viktig del i jobbet. I arbetet med språkutveckling har läsningen en central roll, men läsning handlar inte längre bara om traditionella pappersböcker.

– Berättelsen står alltid i fokus, men idag finns det så många olika kanaler och hjälpmedel, berättar Anna och visar "den magiska pennan" (PENpal), en mp3-spelare som kan läsa upp en saga till flera olika språk, samtidigt som en vuxen läser på svenska – eller ett annat språk.

Anna berättar också om hjälpmedel som tvillingböcker (två språkversioner av samma bok) parallellspråkiga böcker, digitala böcker, traditionell "flanellgraf" samt böcker som kan projiceras på väggen för att många ska kunna vara med under lässtunden.

Visar och demonstrerar

Men språkutvecklarnas uppdrag är större än så. Hur kan förskolan kommunicera med föräldrar som inte förstår svenska och som kanske inte kan läsa sitt eget modersmål?

– Vårt jobb handlar också om att visa och demonstrera de olika tekniker och verktyg som finns idag och som gör det lättare att kommunicera.

Anna och de andra språkutvecklarna rycker

Språkutvecklaren Anna Björklund fångar snabbt förskolebarnens uppmärksamhet.

ut i de olika verksamheterna på uppdrag av förskolecheferna som beskriver de behov som dyker upp.

– Vi kan till exempel vara i en barngrupp en hel dag, kopplat till (alt: under) reflekterande samtal tillsammans med hela personalgruppen, förklarar hon.

Vidareutbildning och nätverk

Rollen som språkutvecklare kom till efter en tillsyn som Skolinspektionen gjorde i Falu kommun 2012. Då visade det sig att verk-

De största språken i Faluns förskolor:

- Svenska
- Somaliska
- Arabiska
- Engelska

"VÅRT JOBB HANDLAR OCKSÅ OM ATT VISA OCH DEMONSTRERA DE OLIKA TEKNIKER OCH VERKTYG SOM FINNS IDAG OCH SOM GÖR DET LÄTTARE ATT KOMMUNICERA"

samheten och stödet kring flerspråkighet såg väldigt olika ut på olika förskolor. Det stora lyftet startade 2014 då all personal i förskolan fick gå en kompetenshöjande föreläsningsserie. Anna och hennes två kollegor har dessutom vidareutbildat sig i "flerspråkighet och interkulturalitet i förskolan".

– Idag samarbetar vi med biblioteket, som har märkt av större efterfrågan på flerspråkiga böcker och läshjälpmedel de senaste åren, samt Centrum för flerspråkighet där vi når många nyanlända föräldrar.

Ett nätverk har också bildats för förskolans flerspråkiga personal.

– Vi samlar den flerspråkiga kompetens som finns och synliggör den för att den ska komma till användning på ett bredare sätt, förklarar Anna.

Men sagan har som sagt fortfarande en viktig roll. Genom den kan barnen bygga sitt språk och sina begrepp, oavsett om de har svenska eller ett annat språk som modersmål. Sagan kan också hjälpa barn att förstå och att bearbeta olika slags upplevelser.

– Det är bland annat därför som små barn ofta vill höra samma berättelse om och om igen, säger Anna. ■

Nytt utegym klart i vår

Falu kommun satsar nu på att bygga ett nytt utegym i Kålgården.

– Arbetet kommer att starta under vintern, och det nya utegymmet beräknas stå klart under våren 2017, säger parkingenjör Karolina Nyberg.

■ **HÄLSA**/ De gamla och utslitna utegymredskapen, som tidigare fanns på platsen, är bortplockade sedan en tid tillbaka.

Nu ska istället ett helt nytt utegym byggas upp.

– Den nya utformningen har tagits fram i dialog med ett antal personer som lämnat in medborgarförslag till kommunen. Utrustningen, som är utformad för så kallade "street workout" och fitnessövningar, består av ett större multiredskap med räcken för dips och pull-up-övningar, romerska ringar och stege för armgång, samt några mindre fristående stationer för upphopp, push-ups och marklyft, säger Karolina Nyberg.

För några veckor sedan invigdes också en ny stor hundrastgård i Kålgården.

– Det nya utegymmet och hundrastgården är exempel på efterlängtdade tillskott i parkmiljön och förhoppningsvis kommer det att bidra till att ännu fler människor vill motionera och röra sig i området, säger Karolina Nyberg.

P-avgifter vid skolor

Från 1 januari gäller nya regler och avgifter för parkering vid förskolor och skolor. Att parkera för att lämna och hämta barn kommer fortfarande att vara avgiftsfritt.

■ **PARKERING**/Parkeringsavgifter började tas ut ifjol, men projektet stoppades. Nu är ett omarbetat avtal klart och nya regler, avgifter och skyltning gäller från årsskiftet. Samtidigt skärps parkeringsövervakningen.

– Idag står många obehöriga på platser som egentligen är vikta för arbetsfordon och personal. Vi har också exempel på bilar som står parkerade flera dagar i sträck eller uppe på gräsytor. Det här ska vi nu komma tillrätta med, säger Jonatan Block, chef för barn- och utbildningsförvaltningen.

Parkeringsövervakningen sköts av Q-Park via Falu-P.

PASSION OCH KVALITETSTÄNK DRIVER

Faluns gasellföretag

Nöjda kunder och kvalitet är den gemensamma nämnaren och fokuset för de två faluföretag som har hamnat på årets "gasellista"; **Dala Omsorg** och **Smak Kök & Catering**. Priset delas ut av Dagens Industri.

TEXT OCH FOTO: Ewa Brobäck

■ **NÄRINGSLIV**/ DI Gasell är ett pris som delas ut varje år till sunda och snabbväxande svenska företag. Men inget av de två faluföretagen på årets lista vill växa för växandets skull.

– Vi har inte lagt några pengar alls på att marknadsföra oss. Våra kunder rekommenderar oss till vänner och bekanta, berättar Marie Edvardsson som startade Dala Omsorg 2011, ett privat hemtjänstföretag som erbjuder omvårdnad, service och ledsagning. Idag har företaget ett 70-tal anställda och drygt 140 kunder.

Framgångsreceptet har varit att bygga relationer för att skapa trygghet.

– Redan från början satte vi kunderna i första rummet och det tänket har också visat sig vara bra för personalen och för hela organisationen, säger hon.

Inte heller Ted Stöffling, som har drivit **Smak Kök & Catering** sedan 2007, ser växandet som ett självändamål.

– Jag vill utvecklas, göra roliga saker och fylla tomrum som jag ser i Faluns utbud. Det är mina drivkrafter.

Företagen börjar mogna

Utöver restaurangen på Åsgatan driver Ted en "avknoppningsrestaurang" på Lugnet.

Ted Stöffling har drivit Smak Kök & Catering sedan 2007.

"Jag vill utvecklas, göra roliga saker och fylla tomrum som jag ser i Faluns utbud"

Ted Stöffling,
Smak Kök & Catering

Dessutom håller han på att bygga om (och ut) Geschwornergården som snart ska nyöppna, samtidigt som han planerar inför starten av Faluns minsta och mest exklusiva restaurang, tornet i Spruthuset. Utöver detta har Smak också ansvar för restaurangen på Magasinet och på Falu Energi & Vatten. Samt cateringverksamhet för fyra till sexhundra personer. Smak erbjuder även kurser och provningar.

Dala Omsorg

Marie Edvardsson och Hanna Nilsén, Dala Omsorg, tycker att Falun är en bra kommun för företagare.

– Nu måste jag landa och slutföra alla projekt, samtidigt som vissa delar av verksamheten är på väg in i etableringsfaser. Sedan, längre fram, får vi se.

Maries företag börjar också komma in i ett skede då hennes organisation börjar hitta sina former. Till sin hjälp har hon Hanna Nilsén, som har varit företagets administratör och organisatör sedan 2012.

– Dala Omsorg kan växa ytterligare om det blir nödvändigt men det är inget självändamål. Vi är hela tiden beroende av vad som händer i omvärlden, vilka politiska vindar som blåser, och därför är det svårt att sja om framtiden, menar de båda.

För Ted handlar utmaningen framför allt om att hitta personal, i synnerhet utbildad sådan.

– Just nu råder en enorm brist på kompetens i hela branschen, berättar han.

Företagervänligt klimat

Både Marie och Ted är överens om att Falun är en bra kommun att vara företagare i och de två företagen har goda relationer med de sektorer som påverkar deras vardag.

– Vi blir till exempel ofta inbjudna till informations- och utbildningsdagar som

/DI Gasell

Ett pris som varje år delas ut av tidningen Dagens Industri till Sveriges snabbast växande företag. Varje höst arrangeras gasellfester i varje län där de företag som uppfyller kriterierna uppmärksammas:

- en omsättning som överstiger 10 Mkr
- minst tio anställda
- minst fördubblat sin omsättning, om man jämför det första och det senaste räkenskapsåret
- ökat sin omsättning varje år de senaste tre åren
- ett samlat rörelseresultat för de fyra räkenskapsåren som är positivt
- i allt väsentligt vuxit organiskt, inte genom förvärv eller fusioner
- sunda finanser

"Redan från början satte vi kunderna i första rummet och det tänket har också visat sig vara bra för personalen och för hela organisationen"

Marie Edvardsson,
Dala Omsorg

kommunen ordnar, berättar Marie och Hanna. Också Ted är nöjd med de kontakter som han har med politiker och tjänstemän i kommunen.

– Men det handlar väl också om att jag själv är lösningsorienterad, konstaterar han.

Både Ted och Marie framhåller hur viktigt de tycker att det är att ständigt föra en dialog med personalen och att detta också leder deras företag framåt på olika sätt. En av Teds anställda ville helst jobba dagtid. När möjligheten att ta över Falu Energi & Vattens personalmatsal dök upp blev det hon som fick axla ansvaret för den. Marie och Hanna berömmar också sin personal som de säger har "stora hjärtan".

– Vi har jobbat hårt med exempelvis schemalaggningsen, både utifrån kundernas och personalens önskemål för att skapa kontinuitet och trygghet. Vi försöker styra det så att personalen har sina återkommande kunder.

Marie och Hanna visar stolt runt i företagets ombonade lokaler där deras anställda kan tanka energi inför och efter sina uppdrag.

Att hitta "rätt" medarbetare och att vårda dem är en av förklaringarna bakom framgångarna, både för ett expansivt hemtjänstföretag och för en framgångsrik restaurangrörelse. En annan stavs "passion". ■

■ VAKTMÄSTARE, BIBLIOTEKARIER, PEDAGOGER, POLITIKER, SJUKSKÖTERS KOR, INGENJÖRER, SOCIALSEKRETERARE, EKONOMER OCH MÅNGA FLER – I ORGANISATIONEN FALU KOMMUN ARBETAR NÄRA 5 000 PERSONER. I DEN HÄR SERIEN MÖTER DU NÅGRA AV DEM.

Erik jobbar med människor som jobbar med människor

En av kommunens senast anställda heter Erik Arnberg och arbetar på personalenheten med rehabiliteringsärenden som sin specialitet. Han är ett levande exempel på att det där med ålder inte spelar så himla stor roll. Efter 47 år på SSAB tog han steget och bytte arbetsgivare. Året innan han fyllde 65.

TEXT: Agneta Barle. FOTO: Magnus Ståhlberg

■ **MIN VARDAG/** Att man skulle vara uträknad på arbetsmarknaden när man passerat 55 stämmer inte alltid. Det kan HR-specialisten Erik Arnberg intyga. Efter ett långt och varierat arbetsliv på SSAB i Borlänge kom ett storvarsel på tjänstemannasidan.

– Jag fick tre val: sex månaders direkt pension, jobba kvar uppsägningstiden ut (ett år) eller få en summa rakt av. Men jag kände mig inte redo för pension, jag hade mer att ge.

Han föreläste i Sundsvall när Ellen Ingels, Falu kommun ringde. ”Är du intresserad av hoppa på ett vikariat? Kan du börja i juni?”, frågade hon. Erik Arnberg kände henne sedan tidigare, han hade varit hennes handledare under en tid på SSAB. Eftersom hans tjänst gick ut i maj tackade han ja.

Goda meriter

Nu var det en mycket erfaren man som Ellen Ingels ringde till. Erik hade börjat på dåvarande Domnarvet som valsverksarbetare som 17-åring, men lämnade så småningom produktionen för att jobba fackligt som skyddsman.

– Miljö- och säkerhetsfrågor har alltid in-

tresserat mig, säger han. Genom åren har jag bland annat varit fackordförande, skyddsman, facklig förtroendeman med ansvar för försäkringsärenden och rehabiliteringsamordnare. Utanför jobbet har jag både suttit i fullmäktige och kommunstyrelsen samt varit nämndeman.

Kompetensbaserad rekrytering

Vikariatet förlängdes samtidigt som en fast tjänst som HR-specialist utlystes. Erik hade ingen tanke på att söka den.

– Jag trodde jag hade åldern emot mig, säger han. Men till slut blev jag övertalad att söka tjänsten. Jag gjorde flera tester på tid och svarade på frågor hemma vid datorn.

Det han berättar om är en del i så kallad kompetensbaserad rekrytering, en metod som kommunen använder för att välja ut rätt medarbetare. Syftet är att grundligt ta reda på vilken kandidat som faktiskt har bäst förutsättningar att lyckas i sin nya roll. Inte gå på magkänslan. Vilka personliga erfarenheter och kunskaper måste den nya medarbetaren ha för att kunna göra bra ifrån sig i den tjänst det gäller?

Erik

Född och uppvuxen:

Hushagen i Borlänge

Ålder: 64 år

Bor: I Forssa i

Borlänge

Pendlar: Oftast med

bil, men det kommer

att bli mer buss

Fritidsintressen:

Bor i husvagnen i

Linghed, fiskar

Läser: Mycket

facklitteratur och

promemorior

Favoritbok: ”Tänka,

snabbt och långsamt”

av Daniel Kahneman

Favoritställen i kom-

munen: Linghed och

Svärdsjö.

Efter några veckor kom svaret – Erik blev erbjuden jobbet. Nu har han en fast tjänst, arbetar fyra dagar i veckan och han trivs utmärkt.

– Det känns fantastiskt bra och jag tänker ge järnet. Vi är ett härligt gäng som arbetar nära varandra. De här frågorna har jag varit intresserad av så länge, både på längden och tvären. Jag vill försöka hitta optimala arbetsplatser åt alla, även åt dem med funktionshinder eller som har råkat ut för dippar i livet. Lagar och avtal intresserar mig också, så när jag kommer läser jag promemorior.

Från maskiner till relationer

Att arbeta med människor som arbetar med människor är nytt för honom. På förra arbetsplatsen handlade det mest om att förhålla sig till olika maskiner.

– Det var enklare, säger han. I kommunen krävs det mer av mig, man måste tänka ett varv till när det har med relationer att göra. Om någon mår dåligt på sin arbetsplats påverkas arbetskamraterna också. Det räcker inte att lyfta bort en person ur en viss miljö, man

– Jag är ett levande bevis på att åldern inte spelar någon roll, säger Erik Arnberg som fyller 65 om ett halvår. Min samlade yrkeserfarenhet behövs i det här jobbet.

måste lägga tid på att förbättra miljön för att kunna lösa problemet.

Falu kommun har fyra HR-specialister och de sitter i samma rum.

– Det är bra, vi kan diskutera direkt med varandra. Miljön är kreativ, vi är en bra blandning och stämningen är hög. Det var lättare än jag hade trott att komma in i gänget. Vår chef, Rickard Mårtensson, är framsynt och hans kreativa tänkande smittar av sig. Nu är han mycket engagerad i frågor kring mobbning. Hur ofta leder inte det till sjukskrivning?

Många möten blir det

På förmiddagarna sitter Erik eller någon kollega i personalkontorets "Helpdesk" dit kommunens chefer kan ringa in och få råd och stöd. Det kan handla om någon som är sjukskriven och som inte kan klara av att gå tillbaka till sitt jobb. Mycket löses förstås direkt på arbetsplatsen, men de svåra ärendena kommer till Erik och hans kollegor. Som HR-specialist får han hand om omplaceringsutredningarna och han finns med som stöd för cheferna under processen.

– Stress och utmattningssyndrom ökar, det har blivit vår tids folksjukdom. Hälften av diagnoserna hamnar där, efter kronisk smärta och missbruksproblem.

Det blir mycket möten – omplaceringsmöten på vårdcentralerna, rehab- och utvecklingsmöten och interna arbetsplatsträffar.

" Det är fantastiskt att se när en människa landar i sig själv"

/Några ordförklaringar:

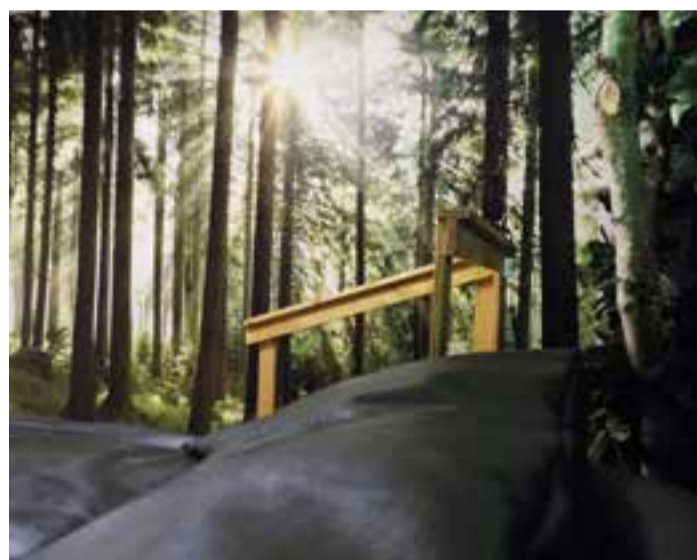
- **Rehab**, förkortning av rehabilitering, som här syftar till att hitta så bra sätt som möjligt för en person att kunna återvända till sitt arbete.
- **HR** kommer av engelskans "Human Resources", som kan översättas med personalfrågor.
- En **HR-specialist** arbetar med personalfrågor och är expert inom ett visst område.
- **Previa** är ett företag inom företagshälsa, som bland annat hjälper offentliga verksamheter. De är rikstäckande och erbjuder tjänster inom hälsa, ledarskap, arbetsmiljö och rehabilitering.

Var tredje måndag är han på Previa och går igenom hur sjukfrånvaron ser ut på olika avdelningar. Det kan vara väldigt tunga ärenden och mycket sorg, men det vägs upp när han ser att han har lyckats hjälpa någon.

– Vi jobbar förebyggande och mitt ansvar blir att försöka hitta rätt jordmån för varje individ. Det är fantastiskt att se när en människa landar i sig själv efter våra insatser. Då visslar jag hela vägen hem till Borlänge!

Visst finns det skillnader mellan privat och offentlig sektor, men Erik Arnberg blev glatt överraskad över sin nya arbetsgivare. Båda är förstås seriösa och professionella men han tycker att kommunens IT-system och systemstöd är ett strå vassare.

– Här jobbar vi mer tillsammans och stämningen är positiv och välkomnande. Dessutom är det mycket roligare när arbetsgruppen är blandad, både ålders- och könsmässigt. På SSAB var det bara 18 procent kvinnor, här är det nästan tvärtom. Och någon åldersdiskriminering har jag som sagt inte känt av. ■

Med sinnesintrycken i centrum

Händelseriket i Falun är ett av Sveriges största sinnescenter för bland annat personer med funktionsnedsättning, autism/autismliknande tillstånd, utvecklingsstörning och demens.

– I våra sinnesrum väcker vi nyfikenhet, lust att upptäcka, utforska och kommunicera, berättar **Katarina Tägtström** som är pedagogiskt ansvarig vid Händelseriket.

TEXT: Emelie von Bothmer. **FOTO:** Händelseriket, Falu kommun

■ **HÄNDELSRIKET/** Grundidén med Händelserikets verksamhet är sinnesstimulering i en kravlös miljö. När en människas sinnen är överansträngda, försvagade eller delvis försvinner minskar livsutrymmet om inte sinnen kan bli kompenserade på andra vis.

– Här på Händelseriket är det

tillgängligt och möjligt att utifrån sin egen förmåga skapa förväntan och känslan att jag vill, kan, vågar och lyckas, berättar Katarina Tägtström stolt.

Genom att man kombinerar ljuseffekter, ljud, vibrationer och känselupplevelser i olika sinnesrum, kan

Vem får komma till Händelseriket?

- Verksamheten riktar sig främst till personer med funktionsnedsättning, autism/autismliknande tillstånd, demens och utvecklingsstörning.
- Personer i Falu kommun som har stöd från socialförvaltningen är välkomna till Händelseriket utan kostnad.
- Sedan mars 2016 debiteras övriga en kostnad på 200 kr/tillfälle (max 2 rum).

man exempelvis styra vilken färg man önskar på ljuset i bollhavet och välja musik till musikkvattensången, där hela kroppen kan höra genom vibrationer till musiken.

Individens behov av att vara delaktig

Alla rummen hos Händelseriket är utformade utifrån Snoezelenmetoden. Begreppet är en kombination av de båda holländska orden för ”att utforska” och ”att slappna av”. En grundläggande tanke är att stödja varje persons förmåga att själv vara delaktig i sitt val av aktivitet och ge tid för att utforska rummet i egen takt. Metoden utvecklades i Holland på 70-talet för att ge kravlös sinnesstimuli till personer med flerfunktionsnedsättning och förvärvade hjärnskador. Centralt i Snoezelenmetoden är en tilltro till att varje person vill och kan något och att den egna motivationen är drivkraften till utveckling. ■

Vilse i julhandeln? Svårt att veta vad som gäller vid byte, öppet köp, nätshopping och julmarknader? **Ellen Gräfnings**, Falu kommuns konsumentjuridiska rådgivare, reder ut begreppen.

Goda råd inför klappinköpen

■ Öppet köp

Handla gärna julklapparna på öppet köp- om handlaren går med på det. Öppet köp innebär att du kan lämna igen en oanvänd och felfri vara inom överenskommen tid och få dina pengar tillbaka. Det finns ingen lag som ger dig rätt till öppet köp, du måste fråga butiken om de erbjuder öppet köp. Se till att det antecknas på kvittot hur länge du har öppet köp om det inte redan är förtryckt.

■ Bytesrätt

Bytesrätt betyder att du får byta den felfria och oanvända varan till en ny vara eller få ett tillgodokvitto. Du har inte bytesrätt enligt lag utan måste fråga om butiken tillämpar bytesrätt. Se till att det antecknas på kvittot hur länge du har bytesrätt om det inte redan är förtryckt.

■ E-handel

Har du tänkt handla julklappen via Internet? Då har du rätt enligt lagen om distansavtal och avtal utanför affärslokal (LODA) att ångra köpet inom 14 dagar från den dag du mottagit varan, om du handlat av ett svenskt företag. Vissa varor är dock undantagna från ångerrättsmöjligheten. Vid köp på distans inom EU är det alltid minst 7 dagars ångerrätt. Denna 14 dagars ångerrätt gäller även när du handlar via telefon- och hemförsäljning. Det är viktigt att kolla så att det finns kontaktuppgifter på hemsidan om man skulle behöva nå dem, hur lång leveranstiden är och framförallt att aldrig betala i förskott utan mot faktura.

Foto: Jesper Molin/Scandinav

■ Presentkort och tillgodokvitton

Ett presentkort eller ett tillgodokvitto är en värdehandling på samma sätt som pengar. Om du tappar bort det har du inte rätt att få ett nytt av butiken. Ett presentkort eller tillgodokvitto gäller i tio år om det inte står något annat. Om det står en kortare tid gäller i regel den. Om butiken upphör, går i konkurs eller byter ägare kan du inte räkna med att kunna utnyttja presentkort eller tillgodokvitto.

■ Julmarknad och rea

Vid köp på julmarknad gäller konsumentköplagen om det är fel på varan, precis som när du handlar i butik. Se till att du får handlarens namn, adress och telefonnummer så du vet du vart du kan vända dig med eventuella

klagomål. Konsumentköplagen, som ger dig rätt att klaga på ursprungliga fel, gäller även när du handlar varor på rea.

■ Bra att veta om märkning

Leksaker som säljs ska vara CE märkta enligt lag, men kom ihåg att CE märkningen är en självkontroll och därför ingen hundra procentig garanti för dig som kund.

Elektronikprodukter erbjuder ofta öppet köp och bytesrätt, men kräver ofta att varan ska vara plomberad eller i obruten förpackning, läs på kvittot vad som gäller.

■ Handla gärna miljövänligt när sådant alternativ finns

Undvik i största möjliga mån att handla klapparna på kredit. En kredit kan bli en kostsam historia om du inte klarar avbetalningarna.

■ Spara kvitton

Spara alla kvitton! Eftersom du har tre års reklamationsfrist bör kvittot sparas i minst tre år. Du kan med fördel ta en kopia på kvittot innan färgen tynar bort eller be handlaren om ett handskrivet kvitto.

■ Till dig som är handlare

På konsumentverket.se finns mer information om vad som gäller i butiken samt lathundar till konsumentköplagen och konsumenttjänstlag att ladda ner och ha i butiken.

Har du frågor, välkommen att kontakta **Ellen Gräfnings**, konsumentjuridisk rådgivare, tfn 023-838 00 eller mejla ellen.grafnings@falun.se

Foto: Ulf Palm

Inga beslut om eventuell VM-ansökan

I början av november kom nyheten om att bolaget **Beyond Skiing** undersöker förutsättningarna för en ny skid-VM-ansökan.

– Nu går det rykten om att det redan är bestämt att vi ska söka, men det stämmer inte. Den frågan avgörs av kommunfullmäktige, inte av någon annan, säger **Susanne Norberg (S)**, kommunstyrelsens ordförande.

■ **AKTUELLT**/ Frågan om ännu ett VM i Falun debatteras just nu för fullt i flera olika kanaler, men i den politiska formella agendan är frågan än så länge inte aktuell.

– Vi vet att VM väcker starka känslor, både positiva och negativa. En del av det som skrivs och sägs är helt riktigt, annat är tråkigt nog missuppfattningar och rena felaktigheter, konstaterar **Susanne Norberg**.

Hon tycker det är bra att frågan engagerar, men säger samtidigt att det är viktigt att inte gå händelserna i förväg. Och att hålla sig till fakta.

– Kommunen gjorde stora investeringar på Lugnet inför 2015 och dessa ska vi dra nytta av på olika sätt. Om ett nytt VM-arrangemang är ett av dem återstår att se. Från majoritetens sida är vi i grunden positiva till fler skid-VM i Falun, men vi behöver mer fakta och dialog kring förutsättningarna innan vi kan bli konkreta. I alla händelser blir det ingen ny VM-ansökan förrän vi haft en öppen, saklig och demokratisk process, det kan alla vara helt lugna med.

Beyond Skiing Foundation 2019 är ett nätverk av organisationer och företag. Bolaget ägs av Svenska skidförbundet (70 procent), Visit Södra Dalarna (20 procent) och Falu kommun (10 procent).

Snöfritt och halkfritt PÅ VÄGARNA

Femton snöfall per säsong. Det är vad statistiken säger att vi kan förvänta oss under en vanlig vintersäsong. Och enligt samma statistik innebär ett snöfall att det kommer 8–12 mm snö.

– Men statistik och verklighet är två olika saker, konstaterar **Ulrika Bergman**, miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

TEXT: Kerstin Lundin FOTO: Thomas Adolfsén/Scandinav

■ **VINTERVÄGHÅLLNING/** Falu kommun ansvarar för de flesta vägar inom kommunens tätort, medan Trafikverket ansvarar för de statliga vägarna, till exempel väg 69 mot Rättvik och E16/väg 50 mot Borlänge.

Övriga vägar i Falu kommun sköts oftast av vägföreningar eller andra så kallade enskilda väghållare.

Olika prio

Kommunens beredskap för snöröjning och halkbekämpning börjar 1 oktober och pågår till 30 april.

Vissa kommunala vägar plogas och halkbekämpas före andra. Till dem hör gator där kollektivtrafiken kör och gång- och cykelvägar. Falu centrum har också hög prioritet.

– Totalt har vi 35 mil väg som vi ska hålla framkomliga – 23,5 mil väg och 11,5 mil gång- och cykelväg. Vi har ett tjugotal fordon som rycker ut vid ett snöfall, men kommer det rejält med snö kan det ta upp till ett dygn innan vi är helt klara, berättar Ulrika.

Salt, sand eller grus?

Med jämna mellanrum kommer frågan om vägsaltet upp. Salta eller inte salta?

Foto: Kerstin Lundin

Vilket är egentligen bäst?

Falu kommun använder idag flera olika halkbekämpningsmetoder: saltlake, sand med saltinblandning samt krossat stenmaterial.

– Vi använder saltlake för att förhindra att det blir halt på starkt trafikerade gator, till exempel där bussar kör, berättar Ulrika.

Metoden med saltlake är mest effektiv när det är runt noll grader och ner till tio minusgrader. Är det kallare än så används sand med saltinblandning.

Frågor eller synpunkter på vinterväghållningen?

- **Kommunens vägar, främst i Falu tätort**, kontakta entreprenören Skanska Asfalt och Betong, tfn 070-374 78 22.
- **Trafikverkets vägar**, kontakta Trafikverkets kundtjänst, tfn 0771-921 921
- **Vägföreningsvägar/vägsamfälligheter**, kontakta lokal vägförening.

– Sanda kan vi göra först efter det att det blivit halt, medan vi med saltlake kan förhindra halkan, säger Ulrika.

På gång- och cykelvägnätet och på lokal-gator används krossat stenmaterial som halkbekämpning.

– Det fungerar allra bäst när det finns ett snötäcke under.

Och när våren smält bort all snö återstår jobbet med att sopa upp efter vinterns halkbekämpning.

– Sopningen är alltid efterlängad. Vi brukar börja sopningen i slutet av april och vara färdiga under maj månad. ■

/Tänk på att

Som fastighetsägare ansvarar du själv för att gångbanorna utanför tomten skottas och sandas. Tänk också på att underlätta jobbet för brevbärare, tidningsbud och sopåkare.

Falu kommun ansvarar för **kommunens** gator, vägar, gång- och cykelvägar samt parkeringar.

Trafikverket ansvarar för det **regionala vägnätet** och genomfartsvägar i tätorten som Hanröleden och Lugnetleden samt genomfartsvägar i övriga tätorter i kommunen.

I kommunens **ytterområden** är det oftast vägföreningar som sköter väghållningen.

Gatorna där **kollektivtrafiken** kör, gatorna i centrum och **gång- och cykelvägar** blir snöröjda vid fyra cm snödjup. Vid halka ska entreprenören åtgärda detta inom fyra timmar.

Bostadsgator blir snöröjda vid sju cm snödjup. Vid halka ska Skanska Asfalt och Betong åtgärda detta inom 24 timmar.

Falu kommun ansvarar för att hålla 35 mil väg framkomlig, varav 11,5 mil är gång- och cykelväg. Trafikverket ansvarar för det regionala vägnätet, exempelvis Hanröleden och Lugnetleden.

VÄDERLEKEN PÅVERKAR ISLEKEN

Foto: Agnetha Tillnert/Scandinav

Under vintern spolas ett tjugotal islekbano upp runt om i kommunen. De är öppna för alla och finns på grusplaner i närheten av skolor, förskolor och bostadsområden.

FOTO: Agnetha Tillnert/Scandinav

■ **VINTER/** Falu kommuns islekbano består av naturis och är alltså inte konstfrusna. Det är därför först när marken är tjälad och det har blivit stabilt vinterväder med minusgrader ute som uppspolningen kan starta.

– Vi är redo att börja i mitten av december, men det dröjer oftast ytterligare några veckor innan vi kan komma igång med spolningen, säger Sara Jaderyd, miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Minst 4 cm behövs

Det tar ungefär två veckor innan islekbano har fått en grundis som håller för aktiviteter. Under denna tid är bano inte åkbara, då ytan

kan vara både stenig och ojämn. Det är först när isen har blivit tillräckligt tjock, cirka 4 centimeter, som du kan börja använda islekbano.

Väderberoende

De plogas, sopas och spolas sedan under vintern – vanligtvis fram till februari, i samband med skolans sportlov.

– Är det mildt väder under en längre period kan vi avsluta skötseln tidigare. Vädret påverkar också isens kvalitet under hela säsongen. Är vädret kallt och stabilt kommer också isen att hålla en bättre kvalitet jämfört med om vädret växlar mellan att vara mildt och kallt, säger Sara.

/Islekbano – viktigt att veta

- Använd inte islekbano när underhållsarbete pågår.
- Spolning av kommunens islekbano på egen hand är inte tillåten.

Efter renoveringen har dansbanan fått ett nytt trägolv och målats om.

I dag har Björnparken snyggats upp och Björnen, gjord i trä, har kommit på plats.

Nu har lekplatsen och parken rustats upp, bland annat med nya gungor.

Kommundelspengar gjorde skillnad

Varje år anslår Falu kommun en särskild summa pengar för utveckling i kommundelarna. 2015 beviljades Grycksbo byaråd 500 000 kronor, för att användas till fyra olika projekt.

– Allt är på väg att bli klart nu, men vi var nog lite för mycket tidsoptimister när vi drog igång. Det tar längre tid än man tror att genomföra olika projekt, säger **Joakim Nordlund** i byrådet.

TEXT: Anders Norin. FOTO: Grycksbo byaråd

■ **GRYCKSBO/** Det var för två år sedan som Grycksbo byaråd gick in med en ansökan, för att få ta del av de avsatta kommundelsutvecklingsmedlen. Innan dess hade byrådet tagit fram handlingsplaner på flera olika projekt som man

skulle vilja genomföra. Till slut mynnade det hela ut i fyra olika projekt:

- Björnparken
- Nisserska parken
- Dansbanan i Grycksboparken
- Scenvagn

Vi har haft olika arbetsgrupper som jobbat med de olika projekten. Det är åtskilligt med arbetstimmar som har lagts ner, och utan ideellt arbete hade vi aldrig lyckats slutföra det hela. Både enskilda personer och en del av bygdens firmor har ställt upp på ett suveränt sätt. En del tjänster har vi också sett nödvändigheten av att köpa in, säger Joakim Nordlund.

Den nyanlagda björnparken har genom sin placering vid riksväg 69 fått störst genomslag. Det är liksom svårt att missa parken när man åker igenom Grycksbo på väg norrut – eller söderut.

– Idén med att skapa en välkomnande infart till Grycksbo centrum hade länge ansetts angelägen. Sly och gamla träd skymde sikten, och vi ville skapa en öppen och ljus infart. Ifjol blev parken klar, och nu ser infarten till centrum betydligt mer inbjudande ut, säger Joakim Nordlund.

I parkens centrum finns en stor björn i trä, skapad av träskulptören Torbjörn Lindgren.

"Medlen fungerar som en motor för skapande arrangemang bland engagerade bybor"

Hanne Stenback, landsbygdsutvecklare

/Kommundelsutveckling

Metoden för kommunalsutveckling går i korthet ut på att kommunen varje år anslår en budget för utveckling i kommundelarna. Ur budgeten söker sedan de olika kommundelarnas intresseföreningar/utvecklingsgrupper medel efter att först ha presenterat en utvecklingsplan framtagen på lokal nivå. Medlen kan användas för olika investeringar som främjar bygdens utveckling.

År 2011–2016 har tio projekt i alla kommundelar beviljats kommunalsutvecklingsmedel. De första tre åren satsade kommunen 500 000 kronor/år, men från 2014 har det totala beloppet legat på 1 000 000 kronor/år.

Kommundelarna har delats in enligt följande: Aspeboda, Bjursås, Enviken, Grycksbo, Sundborn, Svärdsjö och Vika.

Intresseföreningarna som kan ansöka om kommunalsutvecklingsmedel är:

Aspeboda intresseförening, Vika intresseförening, Bjursås sockenråd i samarbete med bland annat Sågmyra sockenråd, Envikens intresseförening i samverkan med bland annat Samverkan Tängerdalen, Grycksbo byråd, Sundborns sockenråd, Svärdsjö intresseförening i samarbete med bland annat Framtid i Lingham, Lumshedens Intresseförening, Vintjärns intresseförening och Svartnäs intresseförening.

– Bjursås har sin bäver, Svärdsjö har sin kråka och Sundborn sin häst. I Grycksbo har vi valt att ha björnen som vår symbol. Björnen finns sedan tidigare i byrådets logga, och har även använts i andra sammanhang, säger Joakim Nordlund.

Byrådet hade också sett att dansbanan i Grycksboparken (Tansvallen) behövde rustas upp både invändigt och utvändigt. Lekplatsen i Nisserska parken var också nedgången och behövde en större genomgång och modernisering. Byrådet valde också att lägga pengar på att fixa till byns gamla mobila scenvagn.

– Det som återstår att göra är scenvagnen, den har vi inte hunnit med fullt ut. Dansbanan har vi målat och bytt ut golvet på. Stora delar av Nisserska parken är också klar. Från Grycksbos sida har vi inte sökt några pengar inför 2017, men kommer med en ansökan 2018, säger Joakim Nordlund.

Inför 2017 finns på nytt en miljon kronor avsatta av kommunen att användas till kommunalsutveckling.

– Intresset är fortsatt stort för att få pengarna, och jag ser väldigt positivt på att den här möjligheten finns. Medlen fungerar som en motor för skapande arrangemang bland engagerade bybor, säger landsbygdsutvecklaren Hanne Stenback. ■

BREDBAND VIA FIBER – strategimålet ska vara nått 2020

I juni 2013 antogs Falu kommuns bredbandsstrategi. Den innebär bland annat att 90 procent av alla hushåll ska ha tillgång till bredband år 2020.

– I nuläget har vi en bra bit kvar till målet, men samtidigt skulle jag vilja säga att förutsättningarna är goda för att kunna nå dit, säger Henrik Walve, kommunens IT-chef.

TEXT: Anders Norin.

FOTO: Leif Johansson/Scandinav

■ **BREDBAND/** Ett väl fungerande bredband blir allt viktigare att ha hemma i hushållet – för att surfa på internet, ringa, titta på tv, utnyttja e-handel eller för att använda sig av andra sorters e-tjänster som exempelvis kommuner och landsbygdsbyråer erbjuder numera.

– Vi får inte heller glömma bort alla småföretagare, som sitter långt ifrån centrum. Med ett bra bredband förstärks även företagandet på landsbygden, säger Henrik Walve.

Det var för drygt tre år sedan som Falu kommuns bredbandsstrategi antogs.

Målet är att 90 procent av hus-

hållen ska ha tillgång till bredband om fyra år. Den resterande andelen ska, enligt strategimålet, ha tillgång till 30 Mb/s.

I nuläget har cirka 99 procent tillgång till den tidigare definitionen av bredband – ADSL 8–20 Mb/s – som utnyttjar telefonnätets kopparledningar för områdes-spridning.

– ADSL-utbyggnaden inom kommunen har varit bra under årens lopp. Det gör att många sitter med bra anslutningar av den typen som läget är i dag, säger Henrik Walve.

Men nu är det framförallt utbyggnaden av bredband via fiber som det läggs kraft på.

Även om strategin antogs 2013, så var det först under 2015 som det hela började ta riktig fart.

– Då började det komma pengar från EU. Det möjliggjorde att viktiga strategiska beslut kring frågan om bredbandsutbyggnaden kunde börja fattas. Nu rullar det på riktigt bra, menar Henrik Walve.

Bredbandsutbyggnaden sker nu kontinuerligt i hela kommunen.

Det grävs för fiber på många ställen, och på andra håll är fiber-

anslutningen redan verklighet.

– Vi har ett arbetssätt där kommunen är en katalysator i själva processen, och hjälper byar på landsbygden att komma igång och själva driva arbetet. Som kommun är vi konkurrensneutrala, även i förhållande till vårt eget nätbolag Falu stadsnät, säger Henrik Walve.

Kommer ni att nå målet?

– I staden och tätorter sker utbyggnaden på rent kommersiella grunder. På landsbygden kan utbyggnaden av ortsammanbindande nät ske med hjälp av EU-medel, samordnat av Tillväxtverket och länsstyrelsen. Områdesnäten stöds med hjälp av det statliga lantbruksprogrammet som Jordbruksverket hanterar tillsammans med länsstyrelsen.

– Det är alltså fler parter som påverkar takten för utbyggnad, nätbolagen som bygger bredband, medborgarna som beställer bredbandstjänster. Hur snabbt utbyggnaden sker är svårt för kommunen att styra, men vi har gjort vårt yttersta för att skapa goda förutsättningar att nå det uppsatta målet, slutar Henrik Walve. ■

Just nu grävs det för fiber på många håll runt om i Falu kommun.

/Kalendariet: December

Foto: Trons

Foto: Ulf Palm

Foto: L-G Svärd

December 2016/

4 Gammaldags julmarknad. Vid Falu gruva	11 Djurens jul på Dikarbacken. Dikarbacken	17 Christmas carols. Kristine kyrka
4 Dansavslutning Kulturskolan. Hälsingårdsskolans aula	11 Luciakonsert med Faluns lucia och körer. Kristine kyrka	17 Julkonsert – Falu kammarkör. Stora Kopparbergs kyrka
5 Adventskonsert med Falu Miner Chars och Coppertown Harmony. Nybrokyrkan	11 Julkonsert – När julen kommer till stan. Lugnetkyrkan	20 Julkonsert – Kulturskolan. Kristinehallen
9 Kultursoppa – Hjörnornas kamp. Dalateatern	14 Jul i folkton. Kulturhuset tio14	20 Orgelkonsert – Henrik Allinder. Kristine kyrka
9 Musikkonservatoriets julkonsert. Kristinehallen	16-17 Dalasinfoniettan – Swinging christmas. Magasinet	27 Dumma idéer – The Show. Kulturhuset tio 14
10 Premiär Ruggugglan – Nu är det färdigruggat. Kulturhuset tio14	16-17 En skam för Sverige – Magnus Betné och Soran Ismail. Kulturhuset tio14	28 Elvis christmas – gospelkonsert. Lugnetkyrkan

Lite av det som händer 2017/

JANUARI

- 1** Dalasinfoniettans nyårskonsert. Kristinehallen
- 5-7** Kopparcupen. Lugnet
- 7** Live på bio – Nabucco (Verdi). Kulturhuset tio14
- 9** Nour El Refai – En komish depression. Kulturhuset tio14
- 5-29** Ruggugglan – Nu är det färdigruggat. Kulturhuset tio14
- 21** Live på bio – Romeo och Julia (Ground). Kulturhuset tio14
- 28** Dalasinfoniettan – pianomagi men Lana Suran. Kristinehallen
- 28-29** FIS Cross-country World cup Svenska skidspelet. Lugnet

FEBRUARI

- 4** Dalasinfoniettan – Prokofjevs Peter och vargen. Kristinehallen
- 4** Jonas Gardell – 30 år tillsammans. Lugnet
- 4-5** Ica Maxi Cup badminton. Lugnet
- 7** Duo Möller-Fraticelli. Dalarnas muséum
- 10-26** Runn Winter week. Run
- 10** Robert Wells Trio. Kulturhuset tio14
- 19** Dalarnas orkesterförening – Pukor och trumpeter. Kristine kyrka
- 25** Dalasinfoniettan – Janine Jansen. Kristinehallen
- 26** Teater: Pippi Långstrump. Kulturhuset tio14
- 27/2-3/3** Sportlovsaktiviteter. Falu Gruva

MARS

- 4** Tommy Nilsson. Magasinet
- 10** Joe Labero. Lugnet
- 10-12** Bågskytte SM. Lugnet
- 11** Barnens Skidspel. Lugnet
- 11** Bokmässa. Dalarnas Museum

- 15** Dalasinfoniettan – Polarprisivinnaren Evelyn Gennie med dubbla orkestrar. Kristinehallen
- 17-19** Lilla Skidspelet. Lugnet
- 21** Teater: Stormen. Dalateatern
- 24-25** Clash of Nations. Lugnet
- 31** Show: Din jävla fegis! Kulturhuset tio14
- 19** Nyinflyttadtur

APRIL

- 1** DAK-veteranmotormässa. Lugnet
- 1** En hyllning till Ted Gärdestad och hans musik. Kulturhuset tio14
- 7** Konsert: Lisa Nilsson. Magasinet
- 12** Konsert: Daniel Norgren. Magasinet
- 18-21** Påsklovsaktiviteter. Falu Gruva
- 21** Konsert: Östen med resten. Kulturhuset tio14
- 23** Konsert: Från Broadway till Duvemåla. Kulturhuset tio14
- 30** Valborgsfirande. Falu Gruva

MAJ

- 16** Ungt och nyskrivet med Musikkonservatoriet. Dalarnas Museum

JUNI

- 9-11** Å-festen
- 6** Nationaldagsfirande. Falu Gruva
- 18** Musiki stadsparken. Varje söndag t.o.m 27 augusti
- 28-29** Dala Tupto. Dalregementet

SOMMARMUSÉERNA ÖPPNAR: Thunströms köpmansgård, Linnés bröllopsstuga, Carl Larssons porträttsamling, Ernst Rolf-gården, Arvid Backlund-gården.

JULI

- 2** Allsång med Lasse Berghagen. Gammelgården Svärdsjö

AUGUSTI

- 12** Bergtagna – sommarteatrar. Falu Gruva
- 7-13** RunnDagarna sommar. På och runt sjön Runn
- 12** Stora Stöten Swimrun. Start Falu Gruva
- 16-19** Sabaton Open Air Rockstad: Falun. Lugnet
- 24** Nyinflyttadtur

SEPTEMBER

- 2** Vildmarksloppet. Bjursås SkiCenter
- 2** Granny Goes Street. Kulturhuset tio14
- 18-23** Dala Pride (med parad genom Falun 23/9)
- 26-30** Internationella matmarknaden. Stora Torget

OKTOBER

- 7-8** Fest- och bröllops mässa. Magasinet
- 30/10-3/11** Höstlovsaktiviteter. Falu Gruva

NOVEMBER

- 26** Skyltsöndag. Falu stadskärna

DECEMBER

- 1** Kulturnatten
- 3** Traditionell julmarknad med kröning av Faluns Lucia. Falu Gruva
- 11** Lucia konsert med Faluns Lucia. Kristine Kyrka
- 31** Nyårsandakt Kyrksalen. Falu Gruva

Känner du din kommun?

Foto: Ulf Palm

I Falun finns flera broar över Faluån – från den gruvliga till den ljuvliga sidan, eller tvärtom. Mamman och barnet på bilden står på en av dem och en annan syns i bakgrunden. Vet du vad dessa två broar heter?

■ **TÄVLING/** Skicka svaret på ett vykort till: **Vårt Falun, Kommunikationskontoret, 791 83 Falun** eller mejla redaktionen@falun.se

Vi vill ha ditt svar senast **15 januari**. Tre vinnare belönas med ett presentkort på 200 kr hos Visit Södra Dalarna – vinsten kommer med posten. Rätt svar och namn på vinnarna presenteras i nästa nummer av Vårt Falun.

Foto: Falu kommun

Vinnare

Bilden i förra numrets tävling visade vägen till Sörskog, många längdskidåkares favoritplats. Tack för alla rätta svar! Vinnare denna gång:

- Elvy Sjöberg
- Else Mill
- Lars Tysk

Grattis – vinsterna kommer med posten.

Gilla oss!

■ **FACEBOOK/** Visste du att Falu kommun har en officiell Facebook-sida? Det har vi haft sedan 2009. Här hittar du information och kan ställa frågor. Gå gärna in och gilla oss – [facebook.se/falukommun](https://www.facebook.com/falukommun) Flera förvaltningar, fritidsgårdar och projekt har även egna Facebook-sidor. För mer information, se [falun.se/socialamedier](https://www.falun.se/socialamedier).

Kalendariet visar ett axplock av allt som händer runt om i kommunen. Vissa evenemang ges vid flera tillfällen. Vi reserverar oss för ändringar och eventuella felskrivningar. Detaljer och tider hittar du hos Visit Södra Dalarna på Trotzgatan 10-12 eller www.visitsodradalarna.se. För biljetter till flera av evenemangen, tfn 0771-62 62 62.

Nästa nummer kommer i februari/mars 2017. Nyhetstips: redaktionen@falun.se eller tfn 023-827 22!